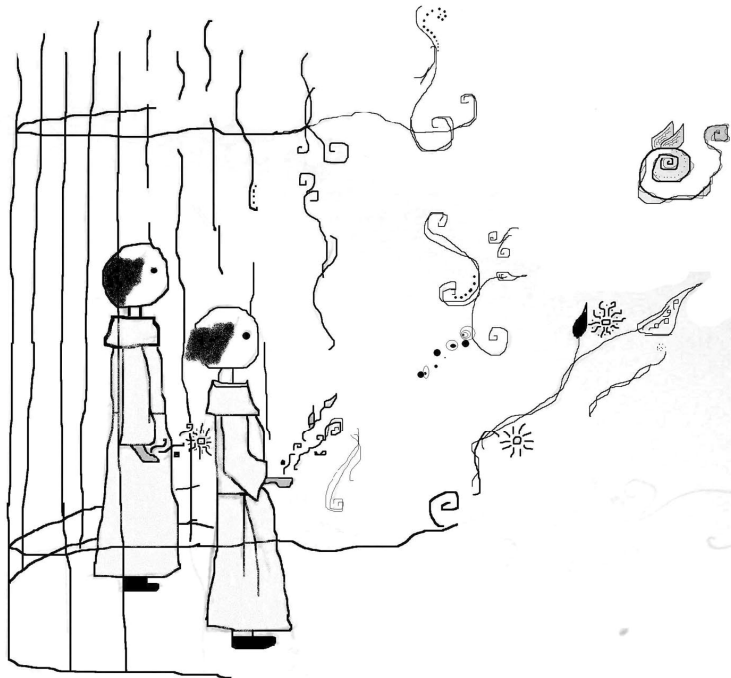

Kpoverello

2010. 10. 24. II. évfolyam 6. szám

Másfajta szerelem

Kedves Testvérek!

Én úgy vagyok vele, hogy a szeretesség, papság mindig is piszkálta, szúrta valamelyik oldalamat. Nem tudok csak úgy elmenni e két hivatás mellett anélkül, hogy egy csomó kérdés, nyugtalanság ne fogalmazódna meg bennem: Hogyan? Miért választja valaki ezt az életformát? Milyen is tulajdonképpen egy szerzetes élete? Mi a helyzet a papi nőtlenséggel? Milyen kép él bennem, másokban a szerzetesekről? Miért?

A szeretesség és papság témája olyan szerteágazó, hogy ebbe a néhány sorba nem is tudom, mit sikerül beleszuszakolni... De mivel reméljük, hogy a ti oldalatok is piszkálja néhány kérdés, megpróbálunk minél több érdekes, értékes gondolatot belegyömöszölni ebbe a számunkba is.

Szeretettel,

a szerk.

Coffice Diary

Dedicated to Flora

There are things that live, or do not live – it depends on what we want to believe about these things above mentioned. It is even more interesting when you yourself have the utmost power of decision about their mere existence. Whichever you decide no comfort of the right decision will enlighten your days, because there is no such thing.

Lovely as it is the autumn morning with its misty fogs and fox-like tree leaves its coldness numbs our feet.

Gál Dalma

A szerzetesi életforma lényege

A szerzetesség számomra egy sajátos életformát jelent. A szerzetességnek hosszú története van úgy a nyugati, mint a keleti világban. Engem inkább ennek a történetnek az eleje foglalkoztat, mert úgy érzem, hogy itt sejtethető meg ennek az életformának a lényege.

A keresztény világban az első szerzetesközösségek azok között az emberek között alakultak ki, akik remetének indultak, talán remetéskedtek is egy ideig, de úgy gondolták, hogy mégis jobb csatlakozni egy bölcsőbb remetéhez, akinek már több tapasztalata van, és annak a közelében élni.

Na de miért megy az ember remetének? Elege van az emberekből, a társadalomból? Lehet, hogy igen, de az is lehet, hogy kevés ez neki, többet akar. Tisztán szeretne látni, és ezért le kell, hogy egyszerűsítse a dolgokat, ami egy társadalom szövevényes viszonyrendszereiben nem lehetséges.

A remete tehát otthagy mindent, ami a világhoz köti, és elmegy egyedül élni. Nincs gazdagság, hatalom, másik nem iránti sóvárgás. Illetve a vágy, a kísértés előjön, de ezt fel kell dolgozni. Van valami, ami ezeknél sokkal fontosabb? Igen, hiszen másképp egy remete sem maradt volna meg az elvonultságában. Ennek a fontosabb dolognak a megnevezése és a leírása az, ami elválasztja az egyik vallást a másiktól. A ferencesek Szent Ferenc nyomán az imádság és áhítat szellemének megnevezését használják (2Reg_5,2). Ennek a többletnek a megszerzése és az ápolása állandó feladat, és ezért jó, ha az ember mégse teljesen egyedül akarja ezt végezni, hanem csatlakozik azokhoz az emberekhez, akiknek szintén ez a céljuk: „testvéreket adott mellém az Úr” (Végr_14).

A közösségi élet sok szempontból könnyebbséget jelent a remeteélettel szemben, hiszen nem kell teljesen egyedül dolgozni a megélhetésért, és a tapasztaltabb szerzetesek segíthetik a fiatalabb testvéreket a nehézségek, kísértések leküzdésében. Viszont ugyanakkor veszélyt is jelent, hogy ha nem maradnak meg radikálisan a kitűzött cél mellett, akkor kioltódik az imádság és áhítat szelleme. Szent Ferenc életrajzaiban nagyon sok furcsa történetet találunk (amikor meggyúlt egy cella, Ferenc elment egy bundával az erdőbe aludni, és amikor visszatért, ezt mondta: „Nem akarok többé azzal a bundával takarózni, mert kapzsiságom miatt nem engedtem, hogy a tűz testvér megegye.” PL_50), és csak ennek a radikalitásnak a fényében érthetjük meg ezeket. A ferences rend történetében is felfedezhetjük, hogy mindig azon küzdenek, hogy a különböző új helyzetekben és korokban hogyan lehet megőrizni az imádság és áhítat szellemét.

A szerzetesség történetében még az érdekes, hogy fokozatosan egyre közelebb kerültek a világi emberekhez. A II. Vatikáni Zsinat kimondja, hogy

a szerzetes szerepe az, hogy jel legyen ebben a világban: az imádság és áhítat szellemének a jele. Ez azt is jelenti, hogy már nemcsak a szerzetes és a remete számára adott ennek a lényeges tapasztalatnak a lehetősége, hanem ők a példaadók és tanúságtevők arra, hogy létezik ez a tapasztalat, és ez mindenki számára elérhető, aki nyitott akar lenni eziránt.

Tibi

Van-e ma aktualitása a szerzetességnek?

Ezzel a kérdéssel elég sokszor találkozhatunk napjainkban, s sokszor még minket, hívőket is elgondolkoztat. Érezzük, hogy a válasz egy határozott igen, de vajon miért is?

A megszentelt élet jel, Isten jelenlétének jele. A szerzetes fogadalmainak (a szüzességnek, szegénységnek és engedelmességnek) hiteles megélése révén (akárcsak a pap a cölibátussal) túlmutat önmagán, valami titokzatos valóság jele lesz. Az emberek elgondolkoznak azon, vajon mi ad neki erőt ehhez a napjainkban annyira nem megszokott, annyira nevetségesnek, örültnek tűnő élethez, hogy tud a lemondások, áldozatok ellenére boldog és kiegyensúlyozott lenni. Mindezzel a szerzetesek Isten szeretetét tanúsítják, ami teljesen be tudja tölteni és ki tudja elégíteni az embert, erősebb minden földi elképzelésünknél és vágyunknál. Aki teljes szívvel odaadja magát Istennek, annak Isten erőt tud adni ahhoz, hogy megmaradjon az ő útján.

És hogy lássuk az érintettek véleményét is, álljon itt egy részlet Corona Bamberg bencés nővér egy interjújából¹ is:

„Milyennek látja a szerzetesi életet a mai világban? Van még aktualitása? Mit kínál a szerzetesség a ma emberének?”

Meggyőződésem, hogy a szerzetesi élet ma is aktuális, talán azt mondhatjuk, hogy éppen ebben a világban nagyon aktuális. Azért gondolom ezt, mert a szerzetességnek hivatásánál fogva az a feladata, hogy Istenért és Isten színe előtt élő emberek növekedjenek benne, és így olyan kisugárzása legyen, amelyre a világban sokan vágnak. Az emberek keresik az életük értelmét. Nem felszínes célokat, nem csupán kényelmes életet óhajtanak, hanem olyan életet, amelyet érdemes élni. (...)

A mi életfeladatunk – és ebben áll szerzetesi létünk aktualitása –, hogy olyan emberek vagyunk, akik meg vannak győződve arról, hogy útjuk, bár meredek és egyáltalán nem kényelmes, mégis értelmes életút, amely

¹ A *Vigilia beszélgetése Corona Bamberggel*. Kérdezt: Lukács László. Megjelent a *Vigilia* 2006. júliusi számában.

segítséget jelenthet másoknak abban, hogy önmagukba fordultságukból kikeveredjenek, és szabad emberekké váljanak.

Nem áll ez ellentétben a ma divatos irányzattal, ahol az emberek a boldogságra törekednek?

Éppen azért olyan aktuális, mert ellentétes ezzel az irányzattal. Mi nem gyors és könnyű boldogságot akarunk, hanem hiszünk abban, és az életünkkel is meg szeretnénk mutatni, hogy a boldogság nem az első számú cél; a legfontosabb cél az önátadás, önmagunk odaajándékozása másoknak, akik arra vágnak, hogy segítséget kapjanak. (...)

Olyan ez, mint a fény a sötétben, mintha tűz világítana az éjben. Ahol mindenki a pénz után fut, és az élet a fogyasztásról, a versengésről és a karrierről szól, ott feltűnő, ha van néhány örült, aki nem ezt teszi. Az emberek megállnak, és megkérdezik: hát ez mi? Valóban egyre több ember szólít meg bennünket, különösen fiatalok – és ez azt jelzi, hogy életformánk nem »idejétmúlt«. Ennek azonban az a feltétele, hogy megpróbáljuk hitelesen élni azt, amire vállalkoztunk.”

Kántor Emese

Egy kisebb testvér egy napja

Valami szépet álmodtál: bárány voltál a farkasok között! És úgy érezted, *ezért már megéri élni!*

Azóta pásztorod van. Jó Pásztorod! S te bárány lettél, – ha nem is aranyszőrű, de olyan „farkasszelídítő”, barna.

Farkast szelídíteni nem könnyű. Folyton hajnalban kell kelni hozzá, kérni a Pásztort, hogy ha lehet, legyen, bátorításképpen, úgy a hátad mögött valahol. Aztán menni. Nekimenni. Megragadni. Vállra venni...

Nem könnyű talpon maradni..., egyedül nem is igen menne. Testvérek kellene! S hogy néha *bárány báránynak farkasa??* Meglehet. De amit választottál, ettől csak még értékesebb!

Jó Úton jársz. S „a testvér, az testvér”.

Aztán meg nézd csak!

Ma is örömet szereztél az Égieknek...

j

„Ágacskák”

Éppen a mai prédikációban elhangzó szüntelen imádságra buzdítás és az egymásért elmondott imák mérhetetlen ereje kapcsán jut eszembe egy régi beszélgetés a háláról, arról, hogy milyen hálásak is lehetünk, mert még azt sem tudjuk, hogy kinek az imája folytán vagyunk úgy, ahogy vagyunk, vagy éppen gyógyulunk, vészeljük át a kísértéseket, küzdelmeket. Igen, eszembe jut Kis Szent Teréz öröme a halálra ítélt, megtérő gyilkos egy szavára: mit tudhatta az az ember, hogy utolsó bűnbánó, üdvösséget nyerő szavait valakinek köszönheti? És hány lelket menthetett azóta! Vagy annak a súlyos balesetet szenvedett nőnek az esete, akit egy idegen, hajléktalan öreg mentett meg imájával, amikor a szél az eseményről szóló újságcikket eléje fújta. De mondhatnám a múlt heti ledöbbenésemet is azon, hogy Valaki mennyire számon tart...

Elnézem néha őket. Csendben, fejüket kissé a földnek szegezve, mezítlábnyi szanda-neszekkel vonulnak egymás után. Vagy a hegyről lefele, vagy csak a templom sarkától azon az ötven méteren, aztán eltűnnek. „Csíksomlyó Ágacskája” – írja a táblán, mellette pedig, hogy szeretettel várnak zsolozsmára, szentségimádásra. Talál is hozzájuk ez a név – olyan törekenyek, szelídek a szememben. Mint Klára, vagy éppen a Szűzanya – valahogy úgy képelem. És valóban: szeretettel fogadtak mindig. Egyszer különösen is megajándékozva éreztem magam – bizalommal, idővel, imával. Tudom, hogy kontemplatív szerzetesrendként (számomra) szigorú szabályok szerint élnek az életüket, és ez kérdéseket és kíváncsiságot szül bennem. Fel nem is igazán tett kérdéseimre a válaszaikat megosztanám, azonban ők a nyilvánosság ezt a formáját nem vállalják. A „**további**” imájukról, imára váró nyitott kapujukról azonban biztosítanak.

„A klauzúra megfelel az Úrral való lét minden mással szemben elsőbbséget élvező igényének. Azáltal, hogy az élet helyéül a tér egy jól körülhatárolt részét választják, a nővérek a klauzúrában Krisztus mélyeséges alázatában részesülnek egy radikális szegénység által, mely nem csupán dolgokról mond le, hanem a „térrel”, a kapcsolatokról és sok más teremtett értékről is.

A »test« elajándékozásának ez a különleges módja egyre inkább bevezeti őket az Eucharisztia misztériumába. Jézussal együtt följánlják magukat a világ üdvösségéért. Az áldozaton és engesztelésen túl odaadásukból – részesedvén a szeretett Fiú hálaadásában – hálaadás is lesz az Atya iránt.

E szellemi feszültségben gyökerező klauzúra nem csupán nagyon értékes aszketikus eszköz, hanem mód és lehetőség Krisztus húsvétjának megélésére

is. A »halál« megtapasztalásából lesz a klauzúra az élet túlradása, mert örömmel hirdeti és prófétai módon elővételezi azt az egyes embereknek és az emberiség egészének fölkinált lehetőségét, hogy egyedül Istennek éljenek Jézus Krisztusban (vö. Róm 6,11). A klauzúra a szívnek arra a cellájára utal, ahol mindenkinek meg kell élnie az Úrral való egységet. Az ajándékként fogadott és a szeretet szabad válaszaként vállalt klauzúra az Istennel és a testvérekkel való lelki közösség helye, ahol a tér és a kapcsolatok korlátozása az evangéliumi tanácsok elmélyítését szolgálja (vö. Jn 13,34; Mt 5,3.8).

A klauzúras közösségek, mint hegyre épített városok és a tartóra helyezett mécsesek (vö. Mt 5,14–15), életük minden egyszerűsége ellenére láthatóvá teszik a célt, mely felé az egész, »minden erejével tevékeny és mégis szemlélődő« egyházi közösség az időben tart, és tekintetét a mindenség Krisztusban történő teljes megújulására függeszti, amikor az Egyház Völégényével egyesülve dicsőségesen jelenik majd meg (vö. Kol 3,1–4), és Krisztus »miután megsemmisített minden felsőbbséget, hatalmat és erőt, átadja az uralmat Istennek, az Atyának..., hogy Isten legyen minden mindenben«. (1Kor 15, 24.28)» (VC 52.)

A fenti sorok után apostoli buzdításában (Vita Consecrata) II. János Pál pápa háláját fejezi ki a nővéreknek, és kéri hűségüket ez iránt az életforma iránt.

Úgy hiszem, hogy azoknak a celláknak a falai nem klarissza-kulisszákat rejtegetnek. Bejár rajtuk a világ! Az egész földi és égi. Legyen hála, hogy az Úr szerelmükért nekem, tudatlanságaimért, hálátlanságaimért megbocsát. Csodálom őket!

Sz. K.

Közösségi tapasztalatok egy nemzetközi szerzetesrendben

Rövid gondolatok formájában próbáltam összefoglalni pár hónap alatt szerzett tapasztalataimat. Ezek nagyjából a következők:

- eltérő életkorú egyénekkkel (21–88 év) egyaránt megtalálni a szót
- figyelni és tiszteletben tartani mások pihenő-/munkaidejét
- a különféle gyomorbántalmakra, érzékenységekre figyelni főzéskor
- közös étkezések; egy étkezés ideje alatt három nyelven folyó társalgás
- egy napon át tartó mosás, három napi vasalás
- észrevenni, hogy mi az, amire másnak nincs ideje, és igyekezni megtenni azt
- spontán látogatás a szomszéd/a beteg nővérnél

- felnőttként mindig bejelenteni távollétem idejét és okát
- elképzeléseimhez mások véleményét és engedélyét kérni, illetve elfogadni az előljáró javaslatát
- pénzt kérni, amikor az szükséges
- mindenféle egyéb képzettség, illetve tapasztalat ellenére alázatosan elfogadni a jelenlegi újonc-státust
- rendszeresen együtt imádkozni és szentmisét ünnepelni közösségi, illetve egyéni szándékokért
- megosztani az evangéliummal/prédikációval kapcsolatos gondolatokat, benyomásokat; imaélményeket
- megosztani a nap eseményeit/meghallgatni másokat
- együtt készülni énekekkel egy ünnepre
- „németül” (értsd: a német fonetika szabályai szerint) írni le egy magyar éneket, hogy a német anyanyelvűek is énekelhessék
- aktív hallgatással figyelni a társamra, hogy érezze: még ha nem is ismerem pontosan minden szava jelentését, megértem őt
- hosszú, beszélgetéssel egybekötött sétákat tenni
- Activity-t játszani – kézzel, lábbal... és szótarrral
- filmet nézni csak úgy, a társaság kedvéért
- játék közben, együtt deríteni ki az asztalitenisz elfelejtett szabályait
- a különféle programokat megpróbálni összhangba hozni
- értékelni a türelmet, amellyel végigvárják/segítik egy nyelvet tanuló ember kommunikációs törekvéseit
- egy mondatba három nyelvet belekeverve megértésre találni
- együtt átolvasni és lefordítani a szentmise szövegét, illetve több estén keresztül magyarul gyakorolni a Miatyánkot egy fogadalomra készülő német nővérral
- a közösségi hangulat megvalósítása közben arra törekedni, hogy megőrizsem saját egyediségemet
- a nehéz pillanatokban is arra gondolni, hogy „minket Jézus Krisztus szeretete gyűjtött egybe”
- a személyes pozitív, illetve negatív érzéseken túllépve elfogadni a másikat úgy, ahogy van
- kedvetlenség vagy fáradtságérzet ellenére is segíteni a társamnak, ha rám van szüksége
- figyelni az idős nővér napi gyógyszeradagjára

- felismerni, hogy nem csak én hordozom az idős, illetve beteg nővérek ellátásának terhét – ugyanígy lelki támaszaim ők, bátorító szavaik, tekintetük által
- meghallgatni a közösség tagjainak örömeit, kétségeit, félelmeit – és bizalmuknak örülni
- teljesen más kultúrában nevelkedett és abban élő emberekben testvérre találni, Krisztusban megtalálni a közös hangot
- olyan emberekkel beszélni, akik „valamit hallottak” a kereszténységről, de nem tudják pontosan, mi az...

Befejezésül álljon itt egy gondolat, amelyet egy idős nővértől hallottam: a szerzetes életében az egyénnek az Úrral való személyes kapcsolata a legfontosabb. Milyen ez a kép? Milyenek a személyek, amelyeket ábrázol, milyen a kép kisugárzása? A szerzetesi közösség, amelyben az egyén él, ennek a képnek csak a keretét alkotja.

Ehhez a gondolathoz azt fűzném hozzá, hogy a keret általában a képhez illő kell legyen, annak színeivel, hangulatával összhangban áll. Másrészt a keretet általában az a személy választja ki, akit ábrázol a kép...

Both Vanda Erzsébet

Az elköteleződés folyamata különböző szerzetesrendeknél

Egy szerzetes életében az Isten és a szerzetesi élet melletti végleges elköteleződést a végleges, azaz örökfogadalom jelenti, ezt azonban többéves felkészülési idő előzi meg. Ennek főbb lépései a legtöbb rendnél ugyanazok, de különbségek lehetnek abban, hogy az egyes időszakok rendenként (meg azon belül személyenként) mennyi időt vesznek igénybe.

A szerzetesi életre hivatást érző személy először érdeklődik az illető rendnél, s ha azok befogadják, megkezdheti életét a testvérekkel, először még csak megfigyelőként, aki együtt él a testvérekkel, de még elköteleződés nélkül, és bármikor kiléphet. Ez a **jelöltidő**, ami általában 1-2 éves. Ezt követi a legtöbbször szintén 1-2 éves **noviciátus**, ami egy sokkal szigorúbb beavatási időszak. Ezalatt a novícius a novíciusok házában él, ismerkedik a rend lelkiségével és munkaterületével, és külső befolyásoktól mentesen, a maga csendjében, Isten jelenlétében próbálja letisztázni szándékait, motivációját. Ez az oka annak, hogy a külvilággal nem tarthatják a kapcsolatot, legfennebb szüleikkel tudathatják hogylétüket (ez a ferenceseknél például havi egy levelet jelent). Legtöbbször a noviciátus kezdetén történik a beöltözés (amelyik rendeknél van szerzetes ruha), és ekkor kapják szerzetesi nevüket. De ez még mindig nem jelent

elköteleződést, a noviciátusból is el lehet menni. A noviciátus lejártával van csak a fogadalom, amennyiben a jelentkező még mindig úgy gondolja, hogy szeretné ezt. A fogadalom a szegénységre, tisztaságra, engedelmességre és még egy, a rend lelkiségének, jellegzetességének megfelelő fogadalomra vonatkozik. Legtöbb rendnél előbb ideiglenes fogadalmak vannak (általában egy évre szólnak), s csak ennek néhányszori megújítása után tehetik le a szerzetesek egész életükre szóló elköteleződésüket jelentő örökfogadalmukat.

Írásomban most néhány legnépesebb férfi és női rend képzési időszakának jellegzetességeit foglalnám össze.

A férfi szerzetesek száma körülbelül 200000, ezek háromnegyede pap, egynegyede szerzetestestvér. A férfi rendeknél a képzést tovább bonyolítja a pappá szentelés és erre való készülés is. Legnépesebb rendek a jezsuiták (Jézus Társasága), a szaléziak (Don Bosco Szalézi Társasága), a ferencesek (Kisebb Testvérek Rendje), a ferences kapucinusok, a bencések (Szent Benedek Rend) és a verbiták (Isteni Ige Missziós Társaság).

A *jeszuiták* képzése köztudottan az egyik leghosszasabb és legalaposabb, a belépéstől gyakran 10-12 év is eltelik, elméleti és gyakorlati időszakok váltakozásában, mire valaki pap lesz, és gyakran 15 év, mire teljes jogú, ún. professzus jezsuitává válik. Az egyes időszakok hossza az illető személy képességeitől, előzetes tanulmányaitól és majdani feladataitól függően változhat. Aki jezsuita szeretne lenni, először egy kétéves noviciátusi időt tölt a rendben, ami alatt begyakorolja magát a jezsuita életbe (az imába, a közösségi életbe, a jezsuita lelkiségbe és eljárásmodba), ugyanakkor igyekszik önmagát és Istent is minél jobban megismerni. A noviciátus központjában a 30 napos szentignáci lelkigyakorlat áll. A noviciátus végén már örök fogadalommal kötelezi el magát a belépni kívánó, de ezzel még nem válik a rend teljes jogú tagjává, csupán skolasztikusnak (tanuló rendtag) számít. A tanulási időszak első lépése az általában egyéves juniorátus, aminek célja idegen nyelv tanulása és az általános műveltség fejlesztése (erre csak az egészen fiatalon belépők esetében van szükség). Ezt követik a minimum kétéves filozófiai tanulmányok, majd egy kétéves gyakorlati időszak, a magisztérium, amikor a fiatal jezsuita kipróbálhatja magát apostoli körülmények között (pl. kollégiumi nevelőség, plébániai munka, újságírás, rádiózás stb.). Csak ezután következnek a teológiai tanulmányok, amik általában négy évig tartanak, ennek végén kerül sor a pappá szentelésre, amit rendszerint néhány éves kifejezetten lelkipásztori munka, majd minimum kétéves posztgraduális tanulmányok követnek. A kiképzés legvégén a tercia következik, ami az addigi jezsuita élet

tapasztalatainak a kiértékelésére szánt idő, ekkor végzik el újra a 30 napos nagylelkigyakorlatot. Ezután következhet az ünnepélyes fogadalom, amellyel a szerzetes nyilvánosan és ünnepélyesen elkötelezi magát a rend mellett. Ettől kezdve válik a jezsuita professzus, vagy teljes jogú rendtaggá, s ekkor teszi le a negyedik, a pápa iránti különleges engedelmességi fogadalmat is.

Ennél jóval rövidebbnek számít a *szaléziak* és a *ferencesek* mintegy hétéves képzési időszaka. Mindkettőnél van jelöltség, majd egyéves noviciátus (végén egyszerű fogadalommal) és további képzési időszak, amiből nem maradhat ki a gyakorlati idő sem, csak ezután következhet az örökfogadalomra való felkészülés és az örökfogadalom. A képzés a papnövendékek részére még tovább húzódik, csak az örökfogadalom után néhány évvel lesznek papokká.

Hasonló ehhez a *verbiták* kiképzése is, akiknél az újoncév után következő első fogadalom és az örök fogadalom között a közösség előljáróival együtt választja meg a fiatal szerzetes – pap vagy testvér – apostoli munkaterületét.

Bár a legtöbb női szerzetesrend egy-egy férfi rend nyomán alakult, összlétszámuk ma sokkal nagyobb, mintegy 740000 szerzetesnő van. A legnépesebb női rendek: szaléziak (A Segítő Szűz Mária Leányai), karmeliták, klaretianusok, Ferences Mária misszionáriusai, ferences klarisszák, Szeretet Misszionáriusai (Teréz anya rendje). A női rendeknél a képzés sokszor hosszabb, mint a férfiaknál, s nem egyszer a jelöltidőt további kötelező tájékozási időszak előzi meg.

A szalézi nővéreknél pl. egy év tájékozási után következhet a 10 hónapos jelöltidő, majd a 2 éves noviciátus, 6 évnyi ideiglenes fogadalom, s csak azután az örök fogadalom.

A Ferences Mária Misszionárius Nővérek Társulata esetében 6 hónaptól 2 évig tart a jelöltidő, 2 évig a noviciátus, s 3-6 évig a juniorátus (ideiglenes fogadalom).

Ennél kicsit rövidebb a szigorúan szemlélődő kármelita és klarissza rendek képzési időszaka, itt a jelöltség (kármelitáknál 6-18 hónap, klarisszáknál 1 év), a noviciátus (kármelitáknál 1, klarisszáknál 2 év) és 3 év ideiglenes fogadalom után már következhet az örök fogadalom.

Az egyes rendekről bővebben olvashatunk a <http://www.adorans.hu/> oldalon.

Kántor Emese

Szerzetesség és szexualitás

Sokan azt gondolják, hogy szerzetesként az ember valami testi-lelki sterilitást nyer, elveszti fölöslegessé vált nemiségét, és egy bizonyos „angyali lét” veszi kezdetét.² Sok pap és szerzetes öntudatlanul is két síkon él, az egyik a lelki ideálok síkja, a másik emberi szükségleteik, szexualitásuk síkja. Sokak számára az Isten megtapasztalása és szexualitásuk ellentmondásban van egymással. A férfi és női mivolt azonban személyiség szerkezetet jelent, e nélkül nem léteünk. Számos kilépésnek a cölibátus megélésével kapcsolatos nehézség az oka.³

A mennyek országáért vállalt, Istennek szentelt életet elsősorban nem mint lemondást kell értelmezni, nem az ember módszeres gyöttrése, természetének megerősökölése, személyiségének megcsönkítése, hanem igazi kiteljesedésének útja.⁴ Sokan az evangéliumi tanácsokat az emberré válás lehetőségeként értelmezik. Az evangéliumi tanácsok megpróbálják művelni és szublimálni az ember alapvető ösztöneit. Drewermann szerint a három tanács válasz az ember alapvető szorongásaira.

Anselm Grün számára az engedelmesség, a szegénység és a házasságról való lemondás hármast fogadalmat három lépést jelent az emberré válás felé, az elfogadás, az elengedés és a megengedés lépéseit. A házasságról való lemondásról úgy beszél, mint az animus és az anima megengedése.⁵ Az animus és az anima integrációja kétféle módon lehetséges: egy férfihoz, illetve egy nőhöz fűződő konkrét kapcsolat által (akár a kolostorba lépés előtti barátság formájában), vagy egy érett, a testi szexualitást kizáró kapcsolat formájában. Az animus és az anima megengedése azt kéri, hogy fogadjuk el minden férfias és nőies vonásunkat, ne nyomjuk el őket, ne ítéljük el. Aki csak a férfias vonásaira helyezi a hangsúlyt, annál az anima a tudattalanba helyeződik át, és kiszámíthatatlan hangulatokban nyilvánul meg. Egy nő esetében a tudattalanba üzött animus merev és rögeszmeszerű véleményeket produkál, amelyeket nem enged megkérdőjelezni. Az

² Éva testvér, *Nővé érni – szerzetesként*, In: A szerzetesség jelene és jövője, Vigilia, Budapest 2008, 216.

³ GRÜN, Anselm – RIEDL, Gerhard, *Misztika és érosz*, Bencés Kiadó és Terjesztő Kft., Pannonhalma 2000, 8–9.

⁴ BARSZ Balázs, *Az életszentség titka*, k.n., Sümeg 2006, 131.

⁵ C. G. Jung beszél arról, hogy az embernek az önmagává válás, az individuáció folyamatában férfias és nőies vonásokat kell kibontakoztatnia magában, hogy integrálnia kell az animust és az animát. Animának a nőies vonásokat nevezi, mint az érzés, a gyöngédség, anyaság. Az animus tetterő, akarat, szellem.

integrációra való készség azt is jelenti, hogy kell legyen bennünk bátorság, hogy saját férfi-, illetve női voltunkat elfogadjuk.

A szexualitás integrálása

Anselm Grün beszél a szexualitás megengedéséről is, ami másként működik, mint a házasság esetében, de szexualitásának elfogadását és igénylését ő sem kerülheti meg. A házastárs nélkül élő számára a szexualitás elfogadása azt jelenti, hogy azt annak végéig átgondolja ahelyett, hogy kitörölné. Ha ezt a vágyat Istenre irányítja, szexualitását nem megkerülve, hanem azon keresztül, akkor már nem fél tőle, hanem tudja magáról, hogy benne és általa mindenestől Istenre van utalva. A szexualitás elfogadása jó kapcsolatok ápolását jelenti. Tudatosan elfogadni a szexualitást annyi, mint megvalósítani az odaadás képességét magunkban a mások felé fordulással.

A szexualitás mindig kötődésre irányul. Megengedése a házastárs nélkül élőktől is kötődést kíván meg. Ő legmélyebben Istenhez köti magát, de Istenhez kötöttsége az emberek, egy konkrét közösség, vagy a munkája során eléje kerülő emberek iránti kötődésben nyilvánul meg. A szexualitás termékeny és gyermekek nemzésére irányul. Megengedése jelenti önmagunk termékenységének és kreativitásának megengedését. A termékenység megnyilvánulhat a fantáziában, ahogy szobámat kialakítom, megnyilvánulhat írásban, prédikációban, a saját vélemény bátorságában, a munka eredetiségében. Az integrált szexualitás egyik jele mindig a termékenység az illető körül. A házastárs nélkül élőknek is gyümölcsöt kell és szabad hoznia. Ez megnyilvánulhat például a lelkiezésben, amikor megérez valamit az atyáságból, vagy anyai érzések ébrednek benne. Az anyaság megmutatkozhat éppen a helyettesítő áldozatban, amely klauzúrák nővérek számára gyakran az egyetlen lehetőség, hogy mások számára termékeny tegyék szexualitásukat.

A szerzetes atyák mondásait kutatva a szexualitás kezelését illetően Anselm Grün három tanácsot ajánl figyelmünkbe. Az első önmagunk szexualitásának elfogadása. El kell fogadnom, hogy férfi vagy nő vagyok, és nem nem-nélküli. Keresnem kell, hogyan élhetem meg férfi, illetve nő voltomat. Minél inkább igent mondok magamra, mint férfinak vagy nőre, annál kevésbé fog meglepni a szexualitás. Ugyanakkor azt is el kell fogadnom, hogy a szexualitást nem lehet egyetlen trükkel torkon ragadni, hanem újra és újra jelentkezik. Ilyenkor megkérdezhetem, hogyan is állok mindennapjaim valóságával. Gyakran arról van szó, hogy a hétköznapi csalódásainból az ember a szexualitásba menekül. Meg kell próbálnom igent mondani életem banalitására, a frusztrációkra, és keresnem kell benne Istent.

Egy másik tanács, hogy a szexualitást gondoljuk és érezzük végig. A kitörés szinte garancia arra, hogy újból jelentkezni fog. Végiggondolni azt jelenti, hogy megvizsgálom, hogy mire is vágyakozom valójában. Mit akarnak helyettesíteni ezek a fantáziaképek? Egy nem megélt életet, egy rideg istenkapcsolatot, elszigeteltséget az emberektől, képtelenségemet a jó emberi kapcsolatokra.

Egy harmadik tanács az volna, hogy adjuk fel a kilátástalan küzdelmet szexualitásunk ellen. Ez nem azt jelenti, hogy mindent megengedünk magunknak a szexualitás terén. Ezt a tanácsot Anselm Grün azoknak ajánlja, akik minden energiájukat arra fordítják, hogy az önkielégítéstől megszabaduljanak, de minden küzdelmük ellenére, újra csak csalódásokat szenvednek. Fel kell adniuk a magukra és erkölcsi tökéletességükre való rögzülésüket, nem a makulátlanság ugyanis a legfőbb érték, hanem az Istennek való önátadás. Az ilyen embernek el kell gondolkodnia azon, hol üresedett ki az Istennel való kapcsolata, és hogyan tudná azt újból felélnékelni.⁶

A szexualitást nem egyszerűen szublimálni kell (vagyis magasabb értékek szolgálatába állítani, mint az imádság vagy a másokért végzett munka), inkább integrációról van szó. A testi éroszt a nagyobb igazság felé lendítő éroszba kell integrálni. A nem házasság a szexualitásról mond le, de nem a nemiségről. A nemi erőt, a szexuális vágyat neki tudatosan alakítani kell: a nagyobb igazság, szépség felé lendítő éroszba kell integrálnia. Már Szókratész is azt állította, hogy az érosz dinamikája sokkal többre való, mint a testi vonzalomra. Az érosz olyan pszichés energia, ami arra ösztönöz minket, hogy kapcsolatokat és találkozásokat keressünk másokkal, hogy ne érzük be azzal, ami van, hanem a szép és még szebb, az igazság keresésére induljunk. Akiben ez a felszabadult érosz működik, az minden embert az Igaz felé szeretne segíteni. A házasságról lemondás az emberi kapcsolatok másik útját tudja megmutatni, ahol nem egymás testét-nemét nézik, hanem inkább a személyét, az üdvösségre való irányultságát.

A házastárs nélkül élők tulajdonképpeni problémája nem a szexuális érintkezés kívánása, hanem az a vágy, hogy szerethessenek, és szeressék őket. A házasságról való lemondást akkor lehet teljes módon megélni, ha emberi kapcsolataink jók. Egy barátság fontos szerepet játszhat a szerzetes személyes érése és lelki élete szempontjából. Egy jó barátság kínálta közelség és intimitás megengedése nélkül a lelki élet is könnyen kiszáradhat. Ilyen barátság a házastárs nélkül élő férfiak és nők között is lehetséges. Ezt

⁶ GRÜN, Anselm, *Élet az életért*, Bencés Kiadó és Terjesztő Kft., Pannonhalma 2002, 14–60.

mutatják azok a szent-párok, akiknek barátsága nem állt ellentétben Isten iránti szeretetükkel (Ferenc és Klára, Avilai Teréz és Gracián).⁷ „A lelkiségnek szexuálisnak kell lennie, ha emberi lelkiség akar lenni. Vagy szexualitással rendelkező és testben élő lényként szeretjük Istent, vagy nem szeretjük Őt... A misztikusok férfi vagy női szexualitásukat is megélték, amikor Istennel kontemplatív egyesülésben találkoztak.”⁸

Az ilyen férfiak és nők közötti barátság lehetőség is arra, hogy a maguk szexualitását egy nem szexuális barátságban egészséges módon megéljék.

Ezek a példák nem jelenthetnek azonban ürügyet egy férfival vagy nővel való barátságra.

A barátság mellett a közösség is jó segítség ahhoz, hogy a házasságról való lemondást beteljesülten élje meg a szerzetes. A kolostor otthont, védelemet jelent. A közösséghez való kötődés megvéd a csavargástól, és nemcsak más emberekhez köt oda, hanem Istenhez is.

Egy másik meglátás szerint merni kell érzékibbnek lenni, hiszen a szexualitás igazából csak az érzékiség egyik szelete. Amint az emberben csökkennek az érzelmek, az érzékiség, durván rátör a szexualitás. Az érzékiségnek, gyöngédségnek utat kell engedni, nem pedig elnyomni, kidobni az ajtón, mert akkor az ablakon fog visszatérni. Érzékiségünk szublimálása például, ha finoman érintjük a szent kelyhet, megcsókoljuk az ikonokat, leborulunk a Szentség előtt. De a leborulás, a finom mozdulatok, az ének igényessége is a test érzékiségének bevonása a liturgiába.⁹

A házasságról lemondó ember lemond arról, hogy Isten szeretetét egy ember közvetítse neki, hogy így Isten szeretetét közvetlenül tapasztalja meg magán. Egy emberi partner utáni vágy akkor is megmarad, ha szívünket egészen Istenre irányítjuk. Az Isten iránti szeretet átalakítja az emberi kapcsolatot. A lemondást akkor tudjuk beteljesülten élni, ha Isten tölti be a gondoskodás és szeretet, gyöngédség és menedék iránti igényünket. Az embernek dolgoznia kell azon, hogy viszonzni tudja Isten szeretetét. A szerzetesek a szív tisztaságában jelölték meg annak feltételét, hogy Istent szerethessük. A hibás magatartási formákkal való harc és a saját szexualitásunkkal való küzdelem egyetlen célja az Isten felé való nyitottság, hogy jobban rendelkezésére állhassunk.¹⁰

⁷ PAPP Miklós, *Erkölcsteológiai megfontolások a szüzesség szimbólumáról és életstílusáról*, In: Sapientiana 2008/2, 37.

⁸ Donelly, idézi GRÜN-RIEDL, *Misztika és érosz*, 77.

⁹ PAPP, *Erkölcsteológiai megfontolások a szüzesség szimbólumáról és életstílusáról*, 42.

¹⁰ GRÜN, *Élet az életért*, 61–67.

Alapvetően fontos, hogy a szerzetes, a szerzetesnő önmagában lelje meg nemi identitásának ajándékait és örömeit. Ha ezt megéli, nem fogja őt elsodorni az az élmény, hogy valakinek a tekintetében nőnek/férfinak érzi magát. Azok, akik a cölibátus terén küzdenek, vagy emiatt törnek meg a hivatásuk, azoknál néha nem az a gond, hogy nagyon nőiesek vagy férfiasak, hanem, hogy üresek, megéletlen a férfi-női identitás.

Léonie

Ima a papokért

Atyánk, Te látod, hogy mi mindannyian gyarlók vagyunk, és egy sincs közülünk bűn nélkül való.

Segíts abban, Jézusunk, hogy felismerjük Szent Ferenc példája nyomán:

ha Te a kenyér és bor színe alatt papjaid szavára jelenvalóvá válsz, mi se tartsuk őket méltatlannak Szavad hirdetésére.

Irgalmazz nekünk, Istenünk, és adj nekünk jobb papokat, mint amilyeneket a magunk érdeme szerint kaphatnánk.

Amen.

cs.

Kollaré

A papi keménygallért szokás kollárénak nevezni (vö. olasz *collare*, 'gallér'), amelyről távolról megismerni az egyházi rend tagjait.

A 19. században vált a klérus ismertetőjelévé; az egész nyakat körbefogó fehér gallérból a reverenda csak egy kis négyszöget hagyott szabadon, elöl, a nyaknál. Az ezt a látványt utánozó ing az úgynevezett papi civil.

Ma a kollaré gyakran már nem valódi teljes gallér; a nyak alatti jellegzetes kis fehér négyszöget olyan „trükkökkel” is ki lehet alakítani, mint pl. az egyenesen szabott, zárt inggallérba illesztett kb. arasznyi hosszú fehér műanyagcsík.

Más szimbolikus jelentése nincs; nem utal a cölibátusra sem, hiszen nők diakónusok vagy protestáns lelkészek is viselhetik. A római katolikus egyházban hagyományosan minden felszentelt pap, ill. diakónus viseli rangtól függetlenül, valamint az egyházi rend felvételére készülő kispapok.

Attila

25 nap*

– compostellai élmények –

*Folytatjuk Reiczigel Zsófia beszámolóját tavaly júliusi compostellai zárándoklatáról.

Atapuerca közelében régészeti ásások vannak, amelyet megtekinthetnek az érdeklődők. Jó alkalomnak tűnt ez a művelődésre, tíz nap gyaloglás után. Egy spanyol nővel együtt jelentkezünk be a buszos túrára, amely másfél órával később indult. Közben megebédeltünk és beszélgettünk. Kiderült, hogy ő egy háromgyerekes spanyol édesanya, most az apjuk vigyáz a gyerekekre, amíg ő gyalogol, de nyár elején meg az apa és a legnagyobb, kilencéves kislánya caminóztak. (Egész családok is járták az utat, ez a spanyoloknál természetes.)

Eltelt az idő, fölszálltunk a buszra. Ekkor már kicsit furcsán éreztem magam, mert csak mi ketten raktunk be tizenöt kilós zsákokat a csomagtartóba, a többi utas „civil” volt, könnyű, nyári ruhában, kicsit kifestve, kicsit zajosan – nem volt velük semmi baj, de idegennek éreztem magam közöttük. Amikor odaértünk az ásásokhoz, beszéltek nekünk (spanyolul), kivetítettek valami filmet, tulajdonképpen igazán érdekes dolgot nem láttam, de percről percre idegenebbnek éreztem magam, és egyre kevésbé értettem, hogy minek kell ezt nekem megnézni. És rettenetes meleg volt, égető napsütés. De akkor már meg kellett várni, hogy visszaérjünk Atapuercába. Mire visszaértünk, és továbbindultunk az úton, annyira összekavarodott bennem minden, hogy mondtam a spanyol nőnek, hogy menjünk inkább külön, mert most nagyon ki vagyok akadva. Így ő előrement – a spanyolok gyorsan mennek! talán csak a dánok gyorsabbak náluk –, én meg bögttem egy jót.

Aztán megnyugodtam, elhatároztam, hogy többet nem veszek részt ilyen, túlságosan civilizált programokon, elkönnyveltem magamban, hogy a kultúra iránti igényem meglehetősen csekély, és nem muszáj ezt erőltetni (utána is lelkesen elkerültem mindenféle múzeumot), és továbbmentem, reménykedve, hogy Cardanuelában lesz még szállás számomra. Cardanuela az utolsó szálláshely Burgos előtt, és köztük 17 km-es távolság van, azt már nem szívesen vállaltam volna aznap...

Útközben nagyon érdekes helyen mentem át, egy dombtetőn óriási csigavonalak voltak kirakva kövekből – kreatív zárándokok műve. Hozzáraktam én is egy követ az egyik csigához. Végül megérkeztem Cardanuelába, és érdeklődtem a szállás felől. A szállás már tele volt. De azt mondta a vendéglőben az úriember, hogy megkérdezi a feleségét, mert ő intézi az albergue-vel kapcsolatos dolgokat. Előkerült a feleség is, és hosszasan vitatkoztak spanyolul: az asszony, egy-két kocsmai vendég és a férj. Én meg türelmesen vártam, mi lesz a sorsom. Végül hozzám fordult a

nő, és mondta, hogy természetesen alhatok ott, de ágy már nincsen, ha a földön jó nekem, akkor ad takarókat. Nagyon örültem, mondtam, hogy takaró sem szükséges, ha házban alhatok, az nagyon jó lesz. Elmesélte azt is, hogy tudta, hogy jövök, mert az utolsó ágyat egy spanyol nő foglalta el, aki mesélte, hogy még őutána is jön egy lány, aki Cardanuelában szeretne megszállni. Úgyhogy már gondolkodott azon, hogy hogyan oldhatná meg. Aranyosak az emberek, nem?! (Aztán kiderült, hogy azon vitatkoztak olyan hevesen, hogy ő nem kér pénzt azért, hogy a földön aludjak, a vendéglőbeli emberek meg azt mondták, hogy kérjen csak, mert amikor ők caminóztak, tőlük is elkérték a szállásdíjat, amikor a földön aludtak valahol. A férjnek meg, azt hiszem, teljesen mindegy volt.)

Végül fölmentünk a házikóhoz, elég picike volt, de volt az előtérben még annyi hely, hogy leteríthettem a hálózsákot, és kaptam a többi zárándoktól extra matracokat. Lezuhanyoztam, „nagymosást” tartottam – azaz kimostam a szoknyámat és a pulóveremet is –, majd bőségesen megvacsoráztam. Kenyeret, konzervet, sajtot a hátizsákomból. Közben beszélgettünk két sráccal, az egyikük dán, nyolc nyelven beszél tökéletesen – kérdeztem is tőle, hogy ha ennyi nyelven tud, akkor magyarul hogyhogy nem?!, de megnyugtatott, hogy az lesz a következő –, a másikuk brazil.

Vacsora után leheveredtem a hálózsákomba, valami maradék rágszálnivalót eszegettem, és az útikönyvet olvastam. Tíz perc múlva megjelent egy ismerős olasz lány, és mondta, hogy lent a vendéglőben nagyon finom és bőséges zárándokmenü van, nem is drága, ők az olasz barátjaival mindjárt mennek le vacsorázni – nincs kedvem velük tartani? Hát, az iménti vacsora ide vagy oda, ennek nem tudtam ellenállni.

Úgyhogy lementem velük, a vacsora tényleg nagyon jó volt, és nagyon sok is, de csak az utolsó fogásnál éreztem, hogy nem tudok megbirkózni vele. Mentegetőzve fordultam a szomszédomhoz, egy idős, olasz mérnök bácsihoz, aki tíz éve nyaranta kétszer járja végig a Caminót, s mondtam neki, hogy ezt már nem bírom megenni, mert előtte már egyszer alaposan megvacsoráztam. Erre nézett egyet, majd csak annyit mondott, hogy jól van, nem baj, egyek csak... De arra azért figyeljek, hogy amikor befejezem majd a gyaloglást, akkor hagyjam abba az ilyen mértékű evést is, mert különben nagyon csúnyán el fogok hízni...

Visszamentünk a szállásra, addigra már annyira álmos voltam, hogy beszédültem a hálózsákba, és rögtön elaludtam. Fél óra múlva arra ébredtem, hogy a háziasszony megjelent egy csomó takaróval meg párnával, hogy azokat rakjam magam alá. Félálomban mondtam, hogy köszönöm, jó ez így, de nagyon erősködött, hogy az úgy kényelmesebb lesz, úgyhogy végül a hatalmas párnát begyűrtem a fejem alá, de mondtam, hogy a takarók nem

kellenek, én innen ma már föl nem kelek. Másnap reggel meg nagyon kínosan éreztem magam, mert éreztem, hogy ő annyira jót akart, és igazán illetet volna elfogadni, ha nem lettem volna olyan álmos az este, biztosan úgy is tettem volna. Úgyhogy mielőtt elmentem, még bementem a vendéglőbe bocsánatot kérni az asszonytól.

– *folytatjuk* –

Reiczigel Zsófia

Francesco testvér nyomán

– híres ferences harmadrendiek –

Márton Áron (1896–1980)

Mióta ezt a ferences harmadrendiekről szóló rovatot szerkesztem, egyre több ismert személyről tudtam meg, hogy szintén harmadrendi volt. Egyik közülük a harminc éve meghalt Márton Áron püspök, aki az elmúlt rendszerben a hűség és helytállás szimbóluma volt nemcsak a katolikus hívek számára, és idősebb testvéreink közül nagyon sokaknak személyes élményük is kapcsolódik hozzá. Életrajzi adatai eléggé ismertek és hozzáférhetőek, írásomban inkább néhány kevésbé tudott dologra szeretném felhívni a figyelmet.

A csíkszentdomokosi születésű kisfiút szülei már gyermekkorában vallásos lelkületre, imádságra, mély Mária-tiszteletre nevelték. Korán meglátszott a tantárgyak iránti érdeklődése, szorgalma, okossága is, tudott nemcsak nevetni és játszani, hanem komolyan is venni dolgokat, így került ösztöndíjasként a csíksomlyói ferences gimnáziumba. Nagy élményt jelentett neki, mikor itteni diákként először vehetett részt a csíksomlyói búcsún, amire már kisgyerekként is nagyon vágyott.

Egy nyári vakációban egy régi imakönyvben megtalálta egy XVIII. századi pap rokonuk, Márton István (1792–1853) portréját, s ez indította el először benne a papság iránti vágyat. A gimnáziumot is végül Gyulafehérváron fejezte be, a hivatás mégis elég későre ért meg benne, hiszen érettségi után három nappal besorozták, három évig szolgált a hadseregben (tiszt is lett), majd földművesként és munkásként próbálta megtalálni a helyét. Maga körül viszont háború utáni elkeseredettséget, céltalanságot látott, s ez újra felébresztette benne a hivatást, a küldetést: „Egyetlen út, amelyen járnok szabad. Egyetlen hely, ahol beteg népemen segíthetek. Testem sértetlen tulajdona a hang, a beszéd, ezzel akarom és fogom szeretett vallásomat és népemet szolgálni.” Huszonnégy éves volt, mire jelentkezett a papneveldebe, ahol társai közül nemcsak korával, hanem határozottságával, kiegyensúlyozottságával is kitűnt. Rövidesen, 1924-ben pappá is szentelte Majláth Gusztáv Károly püspök.

Szolgálatát mindvégig lelkesedés, kitartás, bölcsesség és szeretet jellemezte, hívei valamennyi állomáshelyén szerették lelkes szavaikért, bizalmukért, jóságukért és hűségükért. Nagy lendülettel szervezte az egyházközségek lelki életét, ahol szolgált (egyesületek, közösségek alapítása, hittanórák, szavaival és tetteivel hívek megnyerése), volt káplán, hittanár, árvaházi felügyelő, lelki író és lapalapító, püspöki titkár és levéltáros, egyetemi lelkész és hitszónok (erre a munkára különleges áldást is kapott a pápától), plébános, a Katolikus Népszövetség elnöke. Számára a kereszténység egy örök elégedetlenkedés volt a világgal szemben, törekvés annak jobbá tételére. Épp ezért mindent szívesen vállalt, amire szükség volt, szívén viselte a népnevelés ügyét, amit minden hivatással együtt járó felelősségnek tartott (természetesen a kereszténység eszmerendszerébe ágyazva), gyakran fel is szólalt szociális kérdésekben, s közben szabad óráit, estéit olvasással, önműveléssel töltötte.

Mindezek után nem csoda, hogy XI. Piusz pápa 1938-ban őt nevezte ki a betegeskedő püspök mellett előbb apostoli kormányzónak, majd az év végén új püspöknek. Szentelése napján a más vallásokkal és nemzetekkel szembeni megbékélés fontosságát hangsúlyozta: „*Vallom és hirdetem, hogy vannak olyan igazságok, amelyeknek alapján minden igaz embernek találkozniuk kell. Ahogy Erdély földjén a hegyek völgyekkel, a mezők erdőkkel, hófedte bércek a síksággal váltakoznak, éppen úgy váltakoznak a népek Erdély földjén, ahol három nyelven beszélnek és hat-hét féle szertartás szerint imádják Istent, de van a krisztusi evangéliumnak ereje, amely hozzásegít ahhoz, hogy különféle ellentétek összhangba olvadjanak fel és a testvéri együttműködés útját egyengessék. Ígérem, püspökké szentelésemnek ezen a felejthetetlen ünnepnapján, hogy ezekkel a történelmi adottságokkal számot vetek, amint azt a múltban is tettem, a sorsközösségnek ezt a szavát megfogadom és az együttthaladás útját egyengetem. Minden küzdő emberben testvéremet akarom látni és amennyire segítségükre tudok lenni, leszek és terhüket vállaimra venni igyekszem.*”

Ennek fényében választotta címerét (a Székelyföld havasait jelképező sziklás csúcsok előtt egyenesen álló, felfelé magasodó, magányos fenyő, a Csík címerében is látható Nappal és Holddal, s középen a Pax jelével) és ismert jelmondatát is: *Non recuso laborem* (Nem futamodom meg, nem vonakodom a munkától, ill. a munkával járó erőfeszéstől, fáradozástól, szenvedéstől), aminek szelleméhez mindvégig hűséges volt, ahogyan ígérte 1939. március 31-én kelt beköszöntő szózatában: „*Szent hivatalom kötelez, hogy egyformán püspöke legyek szegénynek és gazdagnak, tanultaknak és a tanulás lehetőségeitől elzártnak, előkelőknek és egyszerű embereknek, az*

élet kegyeltjeinek és az élet szerencsétlenjeinek, bűnösöknek és a kegyelem áldottjainak.”

Püspökké szentelése után nem tévovázott sokat, rögtön bérmutakra indult, majd a nehézzé vált világháborús időkben és azután is mindvégig példát mutatott megfontolt, határozott magatartásával és az emberekhez közel álló személyiségével híveinek. 1940-ben, amikor Észak-Erdélyt visszacsatolták Magyarországhoz, ő a kisebbségben maradt dél-erdélyi hívei mellett maradt.

(„...Veletek együtt hiszem én is, hogy a szenvedéseknek az a faja, amelytől most gyötörtetünk, meg fog szünni....Hittel és reménnyel indulunk a vigasztalan jelenből a bizonytalan jövő felé, mert tudjuk, hogy sorsunk fölött a gondviselő Isten őrködik, és mert tudjuk, hogy a szenvedésnek megváltó ereje van.”), s elsőként tiltakozott a zsidók deportálása ellen. Később is mindig bátran felemelte szavát a szegények, igazságtalanul üldözöttek védelmében. 1944-ben így biztatta frissen szentelt papjait: „Kedves Fiaim!... lehet, hogy vértanúságra avatlak fel titeket... De a szent hivatalunkkal járó kötelességek teljesítésétől nem riaszthat vissza sem börtön, sem emberi tekintetek. Az igazság védelmében és a szeretet szolgálatában az üldöztetés és börtön nem szégyen, hanem dicsőség.”

Ebben is példát mutatott. Mivel a háború után is bérmutakra járt, sőt felszólalt a berendezkedni készülő kommunista rendszer szabad vallásgyakorlást akadályozó rendeletei, a görög katolikusok elnyomása, ill. az államosítások ellen, és visszautasította az állami segínyt is, mert ezért korlátoznia kellett volna papjai számát, nem csoda, hogy összeesküvés és hazaárulás vádjával letartóztatták. Börtönben töltött öt évről később nem nagyon beszélt, de tudjuk, hogy mindig példásan viselte a megpróbáltatásokat, vállalta a rábízott munkát, mindvégig megtartotta az imádságos lelkületet, s fogolytársait pasztorálta. *„Jóságában az Isten elvitt szeretetének iskolájába, a börtönbe, hogy ott megtanítsa igazán szeretni minden embert, egyik vagy a másik nemzethez való tartozásától, vallási hovatartozásától függetlenül.”*

Hazatérése után néhány évvel házi őrizetbe került, de innen is irányította egyházmegyéjét, kiállt papjai mellett, szeretettel fogadta és támogatta híveit, derűt és reményt sugározott. *„Nekünk szerepünk van ebben a világban. Nem is szerepünk, hanem hivatásunk. Viharnak kitett aprócska lángok vagyunk, hitünkkel mégis a szeretet melegét őrizzük. Halvány hóvirágok vagyunk, de a téli faggal küzdve mégis a tavaszt jelezzük. Arra vagyunk hívatva, hogy hitünkkel visszahozzuk Istent a hitetlen világba.”*

Később nemzetközi nyomásra kiengedték ugyan (korábban feltételek ellenében nem fogadta el a szabadságot: *„Isten törvényeiben s az egyház*

ügyeiben alkudozást nem ismerek.”), újra járt bérmutálni, Rómában a pápával is találkozott, de ekkorra már egészsége megromlott. Súlyos fájdalmai ellenére is sokáig hűségesen teljesítette főpásztori kötelességeit, míg végül fokozatosan segédpüspöke, Jakab Antal vette át az ügyek intézését. Mire hivatalosan is felmentést kapott a pápától, már csak hónapjai voltak hátra. Isteni kegyelemként épp székesegyházának búcsúünnepén, 1980. szeptember 29-én adta vissza lelkét Teremtőjének.

Halálhírére Rómában a püspöki színóduson a résztvevők egyperces néma hallgatással tisztelegtek. II. János Pál pápa az október 1-jei általános kihallgatáson ezeket mondta: *„Tegnap érkezett a hír Rómába, hogy Msgr. Márton Áront, Gyulafehérvár volt püspökét az Atya hazaszóltotta... Áldott marad emléke, rendkívüli jósága, lángoló apostoli buzgósága, valamint a Péter székével való bensőséges és állhatatos egysége miatt.”*1992-ben el is kezdődött szenttéavatási pere.

Hitvalló, hűséges élete méltó volt Szent Ferenchez, s ma is példakép sokak számára.

Kántor Emese

Szamártestvér

– rovat a makacs és bohókás emberi testről –

Az autoimmun betegségek

A modern medicina mumusai az immunrendszer betegségei. Ide tartoznak az allergiás, illetve az autoimmun kórképek, valamint bizonyos értelmezés szerint akár a daganatos megbetegedések is. Ezen kórképek közös jellemzője, hogy az immunrendszer nem megfelelően működik, allergia és autoimmun betegségek esetén egyfajta túlműködés látható, míg a tumoros betegségek egy részénél bizonyítható az immunrendszer alulműködése.

Autoimmun betegségek esetén az immunrendszer hálátlanul saját gazdája ellen támad. Tekintettel az immunrendszer rendkívül összetett felépítésére, a támadás lehet enyhe, de akár súlyos, életet veszélyeztető kórképek is kialakulhatnak. Az immunrendszer a normális működés során olyan, mint a biztonsági emberek a Diákszigeten: akinek van karszalagja, az a jó, arra vigyáznak, akinek meg nincsen, azzal kegyetlenül elbánnak. Autoimmun kórkép esetén a biztonságiak figyelmen kívül hagyják a karszalagot, és ugyanazzal a szívós kíméletlenséggel veszik fel a harcot a szervezet bizonyos sejtje/szerveivel szemben, mint a kórokozókkal szemben. A harc általában az ő javukra dől el, a sejtek/szervek feladják, és ilyenkor jelentkeznek a tünetek. Minél hamarabb derül ki az árulás, annál sikeresebben lehet beavatkozni, azaz a renegátot lenyugtatni, eltávolítani. Az egyetlen bibi a sztorival az, hogy az immunrendszer folyamatos

szaporodásban van, és amennyiben egyszer hibás klónt vetett harcba, nehéz rábírní a korrekcióra. A kezelés ezért általában tüneti, az immunrendszer elnyomásán alapul (különös tekintettel a beteg klónra). Ennek enyhébb, szteroidokon alapuló és durvább, citosztatikumokon alapuló formája lehet.

A kezelés elég hálátlan, az ember nem tudja, melyik ujjába is harapjon, hiszen a kezelés során a többi szerv is sérül, valamint az immunrendszer kiiktatásával szabad utat adunk a külső kórokozóknak is! A szisztémás autoimmun kórképek (más névvel kötőszöveti betegségek) általában igen változatos klinikai tünetekben nyilvánulnak meg. A kezdeti tünetek igen hasonlóak lehetnek, pedig a korai diagnózis felállításának nagy jelentősége van, mivel ezek a megbetegedések a körlefolyás legelején kezelhetőek igazán jó eredménnyel. A kötőszöveti megbetegedésekben, így a systemas lupus erythematosusban (SLE), systemas sclerosisban (SSc), gyulladáso izombetegségekben, primér Sjögren-syndromában, rheumatoid arthritisen (RA), stb. a terápia célja az autoimmun jelenségek már említett elnyomása, a klinikai tünetek befolyásolása, az élettartam meghosszabbítása, illetve a minél jobb életminőség elérése. Általában többféle tünet egyidejű előfordulása esetén gondolunk szisztémás autoimmun kórképekre, így a szimmetrikus polyarthritis, Raynaud-jelenség, gyulladáso bőrtünetek, ismétlődő serositisek utalhatnak ezen kórképekre. Egyéb okkal nem magyarázható gyulladáso jelenségek, fehérje és/vagy vérvizelés, szimmetrikus végtag-izomgyengeség, szem-, ill. szájszárazság, a fehérvérsejtek számának erős csökkenése, valamint szervi tünetek szokatlan társulása esetén szintén érdemes e betegségcsoportra gondolni. Központi és perifériás idegrendszeri eltérések szintén a tünetek közé tartozhatnak. A korai, szakszerű és hatásos kezelés alapvető ezekben a megbetegedésekben. A betegek nagy része átmenetileg vagy tartósan munkaképtelenné válik, igen sokféle panasszal küzd, sokféle orvosi vizsgálatra van szüksége, külleme gyakran előnytelenül változik, mozgásszervi panaszai miatt mozgáskorlátozottá válhat, családi kapcsolatai is gyakran szétzilálódnak. A többnyire fiatal- vagy középkorú nőbetegek a diagnózis megszületésekor – amikor kiderül, hogy krónikus megbetegedésük van –, nem ritkán átmeneti reaktív depresszióo tünetekkel válaszolnak.

(<http://www.sulinet.hu/tart/fcikk/Kied/0/25045/1>)

Eszter

Lelki horoszkóp

„Mi nem hiszünk horoszkópokban, de az alábbiak mindenike vonatkozhat rád, mert az év minden hónapjában lélekben újjászülethetünk.” (Leó tv.)

Kos (március 21.–április 20.):

„Lépj be a fenséges Jézus igen aláztos szívébe, lándzsával átvért oldalának kapuján át. Ott van elrejtve minden bizonyossággal a forrón vágyott szeretet kincse. Ott megtalálhatod az áhítatot, megtanulhatod a szelídséget és a türelmet a viszontagságban...” (Szent Bonaventura)

Bika (április 21.–május 20.):

„Kövessük, kövessük: de kövessük egészen a keresztiig. Mert amiként onnan vonz bennünket, odáig is kell követnünk őt.” (Bossuet)

Ikrek (május 21.–június 21.):

„Senki se használja fel könnyelműen a bűnbánatra engedélyezett időt, senki ne hanyagolja el lelke gondját, míg erőben van hozzá, mert Megváltónk annál nagyobb szigorúsággal jön majd el az ítéltre, minél nagyobb türelmet engedélyezett az ítélet előtt...” (Nagy Szent Gergely)

Rák (június 22.–július 22.):

„Sokkal hevesebben kell buzgólkodni a belső ember, mint a test megfékezésén, s inkább a lélek mozgásainak, mint a test csontjainak a megtörésén.” (Loyolai Szent Ignác)

Oroszlán (július 23.–augusztus 23.):

„Értsük meg, minél inkább buzgólkodunk üdvösségünkért, annál erősebbek lesznek az ellenség támadásai. Ám az, aki bennünk van, erősebb, mint az, aki ellenünk van, őáltala vagyunk erősek, akiben bízunk.” (Nagy Szent Leó)

Szűz (augusztus 24.–szeptember 23.):

„A kísértések, éppúgy, mint a megpróbáltatások, megfékeznek és levernek a kevélységet, elűzik a lanyhaságot és restséget, önmagunk igazabb megismerésével nagyobb buzgósághoz segítenek üdvösségünk érdekében.” (Aranyszájú Szent János)

Mérleg (szeptember 24.–október 22.):

„Erélyesen küzdj a szomorúság hajlama ellen, ha úgy tűnik is fel, bármit teszel ilyenkor, hidegen, szomorúan, ernyedten hagy, mégse hagy abba... Jó a külső munka és a lehető változatosság is... Kitűnő a gyakori szentáldozás, mert e mennyei kenyér »megerősíti az ember szívét«, és megörvendezteteli lelkét.” (Szalézi Szent Ferenc)

Skorpió (október 23.–november 21.):

„A jó szándéknak mennyei kémiai átalakító erőt tulajdonítanak. Általa az ólom arannyá változik: azaz a legegyszerűbb munka is, ha Isten tetszésére végezzük, az istenszeretetet cselekedetétvé válik.” (Liguori Szent Alfonz)

Nyilas (november 22.–december 21.):

„Mégis jó meggondolni, hogy a földi élet feladatai, ha nem is menyeeiek, mégis a mennybe vezető utak, ha nem is a halhatatlanság gyümölcsei, mégis annak a magjai, s ha nem is önmagukban, mégis értékesek a célért, ahová vezetnek.” (Newman)

Bak (december 22.–január 19.):

„Tiszteljük felebarátunkban Istennek a kezét, arcának a hasonlóságához való vonást s Jézus Krisztus vérét, amely azt megmosta.” (Bossuet)

Vízöntő (január 20.–február 18.):

„Biztosan követhető szabálynak kell tartanunk, hogy felebarátunkkal kapcsolatban adódó nehézségek inkább a magunk rosszul fegyelmzett kedélyéből erednek, mintsem másból.” (De Paul Szent Vince)

Halak (február 19.–március 20.):

„Jobb az örök boldogságra bizonytalanságban élni, s aközben Istent és felebarátaink üdvét szolgálni, mint a boldogság bizonyosságában azonnal meghalni.” (Loyolai Szent Ignác)

Léonie

Hajnali csend

– folytatásos regény –

XI. fejezet

Borús volt az ég, és hideg szelek fújtak.

Fenyvesekkel benőtt dombok között, a külvilág elől elrejtve állt a szentély, Yeo Rae, a híres zárdokhely. Magában nem nagy épület, de a szobrokat, amelyek benne álltak, sokért nem adta volna Korea Buddhakövető népe. Azt tartották, ezen a helyen különlegesen mélyre emelkedhet, és nagy magasságokba sülyedhet a halandó látogató lelke, és hogy a szellemek sokkal inkább kedvesen veszik az itt elmondott kéréseket. A felhők, mintha felülről belemásznának az erdőbe, egészen közel ereszkedtek a földhöz. A templom közvetlen szomszédságában egy nála jóval nagyobb épület, kolostor állott, egy emelettel – mintegy negyven világtól elfordult férfi otthona, akik mindennap gyakorolták szellemüket különféle módszerekkel egyre inkább akkorára tágítani, hogy az a világmindenséget egyetlen rezdüléssel átkarolhassa, és végül egészen kiüresedjék.

Kim Myung Sik az udvarra nézett, és látta, hogy épp akkor lépik be a három látogató: húga, a családjával. Elindult lefelé, hogy köszöntse őket.

Mindhárom zárdok szíve nyugtalan volt, és egymás előtt titkokkal teli. Min asszony neheztelt urára, aki titkolódzott előtte, de nem szólt róla; más úton remélt megoldást. Min úr amiatt aggódott, hogy találkoznia kell a hercegnővel, ahogy megbeszélték, de titokban, nehogy bárki valamit is megsejtsen; és amiatt is, hogy élete egyre bonyolultabbá és átláthatatlanabbá vált, nem értette, mikor érkezik már el az a boldogság, amelynek kiépítésén oly régóta fáradozik. Végignézett a családján, és arra gondolt, vajon helyesen teszi-e, hogy belesodorja őket a politikába. De nem látott más kiutat arra, hogy segítsen saját hazáján. Myeon Hwa egyre inkább vágyott arra, hogy elszakadva a világtól egészen a lelkének élhessen, úgy, mint a nagybátyja, de félt bárkinek is egészen nyíltan beszélni erről, és félt mindentől, ami körülvette, az egész lélettől, amit nem értett... Félt valami titkos sejtelemtől, ami azt súgta, valami fel fogja borítani eddigi életének nyugalmas menetét.

A viszontlátás pillanatai mindeniküknek mosolyt ültettek arcára. A szerzetes rokon bátor, egyenes tekintete nyugalmas sugárzott, ami a három látogatónak örömet, de fájdalmat is okozott – miért nem tudok én is ilyen nyugodt lenni...?

Kim Myung Sik közös ebédre hívta őket, amely egy buddhista kolostornak szokatlanul bőséges volt.

– Milyen hát az élet Szöulban?

– Ugyanolyan bizonytalan, még mindig az... Aggasztja az embereket a nép, az ország sorsa. Könnyű itt neked, sógor, nem törödsz a közélettel, csak a magad bajaival!

Miután ettek, Min asszony a templomba ment imádkozni, a bódító illatú füstök és csillogó aranyszobrok közé; szerette volna aggodalmait, mélységes fájdalmát enyhíteni, mielőtt még megbeszélné őket bátyjával. Min úr azt kérte, hogy lepihenhessen valahol, míg a lánya kettesben marad a szerzetessel, hogy beszélgessen vele.

A szerzetes és Myeon Hwa sétálni indultak a tisztást körülvevő erdőbe.

– Jóságos Myung Sik bácsi... nem találom a helyem... nem találom ebben a világban. Úgy érzem, nem lennék képes úgy élni, mint a többi ember, és meg is lenni elégedve vele... Úgy szeretnék élni, mint te... egyszerűen, magányban, csendes emberek között, testi-lelki imádságban...

– Nem leled a helyed? Nézd, Myeon Hwa, ezeket a fákat itt... és a fűszálakat... milyen csendben állnak... szerinted ők keresik a helyüket?

– Épp ez az! Nekik olyan jó ott, ahol vannak... Nem szólnak semmit, csak élnek, vannak, nőnek, lélegeznek, és szüntelenül bámulják a világmindenséget...

– Igen. Jó nekik, ahol vannak. Gondolj erre te magad is. Ha bizonytalanság van benned, ha keresel, de nem tudod, mit, akkor ne tégy semmi újat. Maradj a helyeden. Ahol vagy. Addig, egészen addig, amíg tisztán fogsz látni. Nem léphetsz kolostorba, amíg ennyire bizonytalan vagy.

– De nagybácsi! Meg kell értened...

– Hallottad, mit mondtam, kedves Myeon Hwa... A kolostor nem az, aminek képzeled. Amíg a világot így látod, itt sem találod meg a helyed. Különben – köszörülte meg a torkát zavartan a nagybácsi, – már jócskán eladósorban vagy. Nem szeretnél férjhez menni? Biztos vagyok benne, hogy nem a kolostor falain belül van a helyed. Úgy érzem, hamarosan megtalálsz a sorsodat...

A lány nem válaszolt, szomorúan ballagott nagybátyja mellett, és egészen összetört attól, amit hallott. Komolyan hitt mindabban, amit Kim Myung Sik mondott neki, hiszen szentéletű embernek tartotta, – amaz pedig nyugtalan tekintettel gondolt a levélre, amelyet néhány napja sógorától kapott: „Semmi áron se engedd a lányomnak, hogy ilyesmit kezdjen! Más tervem van vele, amiről ő még nem tud. Muszáj segítened nekem ebben!” Pedig nagyon szerette volna ezt a csendes és visszafogott lányt a maga életpályáján tudni, ahol boldognak érezte magát. Valószínűleg nem hallgat a levélre, ha saját megérzései is nem az ellenkezőt diktálták volna.

Min asszony halvány mosollyal az ajkán lépett ki a szentélyből, a szellemek könyörületesen mutatkoztak, és valamelyest megenyhült aggódó lelke; kapott egy érintésnyit egyfajta ösbiztonság érzéséből, amely azt súgta neki, hogy a végén úgyis minden jó lesz. A lányát nem látta sehol, pedig úgy egyeztek, itt várja, ha vége a beszélgetésnek. Arra gondolt, kerül egyet, mielőtt visszamenne a kolostor elé. Megkerülte hát a templomot, és elindult az erdő felé. Az idő is mintha enyhült volna, bár itt már havas avaron lépkedett. Nem járt senki arra, hiszen nem volt semmi látványosság. Egy-egy madár rikoltott tompán, aztán újra csak a saját lépteit hallotta. Ahogy körülnézett, hogy a szellemek világából a tapinthatóba visszahelyezze magát, egyszeriben megfagyott ereiben a vér, és minden nyugtalansága sokszorozódott erővel tört rá megint: a kolostortól nem messze az erdő szélén, a fák között, mintha saját férjét látta volna, egy ismeretlen, leplekbe burkolt asszonnyal beszélgetni.

Nem merte azt hinni, hogy képzelődik, másodpercek alatt behúzódott a bokrok mögé, és elindult a két alak irányába. Talán most tisztán fog látni, meghallgatták imáját.

– folytatjuk –

A korallok

Egy volt Nagy-korallzátony többmilliárd korallpolipocskája közül. Világrajöttek egy kicsiny bimbó volt a nagy korall teleptesten, s csak lassan, évek múltán fejlődött felnőtt, érett korallpolipocskává. Szüleitől testébe kapta azokat a parányi algákat, amelyek segítségével fel tudta használni az óceánba behatóló napsugarakat, s e fény és algák segítségével növekedett.

Több évnyi növekedés után, egy napon elgondolkodott azon, hogy ki is ő valójában, s mit is keres a hatalmas korallrengetegben. Végigtekintett magán, és észrevette, hogy olyan, mint egy termés a fán. Vékony kis csövekkel össze van kötve társaival, s ugyanaz az éltető nedv áramlik bennük. De mégis különálló egyed, hisz saját teste is van, tapogatókkal, úrbéllel és kicsiny algákkal. Nem maradhatna fenn, ha nem táplálkozna a lényébe írt módon: ha nem használná fel a napsugarakat, hogy éltető erőt állítson elő algái segítségével. Testvéreihez hasonlóan a testébe ajándékba kapott algáknak köszönhetően személyes kapcsolata van a napsugarakkal, az égi fényvel, de önmagának kell megharcolnia, hogy ez a kapcsolat az életet biztosítsa számára.

A korallpolipok az algák segítségével a nap fényét nemcsak a táplálék előállítására használják, hanem szilárd alapot építettek maguknak, amelyen élhetnek, amely megtartja őket az óceán hullámzásaiban és viharokban. Különkülön termelték meg a fény erejével az algák által a korallzátony alapját, de ez az alap közös volt mindannyiuk számára. A korallszirtek a sekély vizekbe épültek, ahova könnyen bejutnak a nap sugarai, tenger alatti magaslatokként pompáztak a napfényben. Fenntartják a több millió kis korallpolipot, és élőhelyet biztosítanak számos más élőlény számára. Több száz féle élőlény él a korallszirtek között, talál védelmet és táplálékot. A korallok a napfény segítségével nemcsak saját maguknak építettek hajlékot és szilárd alapot, hanem biztosítják ezt sok más élőlénynek.

A kis korallpolip végiggondolta ezeket, és ujjongott örömeiben, hogy milyen csodálatos hivatása van. Megvilágítva az éltető napsugártól, közösségben élve sok millió társával, búvóhelyet nyújthat számos más élőlénynek, akik az ő segítsége nélkül nem maradhatnának fenn a Föld óceánjaiban. Igaz, hogy ő csak egy parányi kis korallpolip, aki nem tudna megmaradni önmagában, hogy az ő része olyan kicsiny, hogy abba a kísértésbe eshet, mit is számít sok millió társa mellett, s annak is mindig tudatában kell lennie, hogy a napfény éltető ereje nélkül semmit se tehetne, mégis társaihoz hasonlóan nélkülözhetetlen az óceánok élővilágában.

Vigyáznia kell a benne lakó parányi algákra, hogy segítségükkel mindig kapcsolatban maradjon a nap sugaraival, és figyelnie kell testvéreire, hogy igazi korallközösségként élhessenek a Nagy-korallzátonyban a többi élőlény szolgálatában.

Gyerekszáj

„Isten! Az rendben van, hogy több vallást teremtettél, de nem zavarodsz néha össze?”

„Coe atya a barátod, vagy csak üzleti kapcsolatotok van?”

„Te tudsz a dolgokról, mielőtt feltalálják őket?”

„Komolyan gondoltad, hogy csak azt szabad tenni másokkal, amit magunknak is szeretnénk? Ha igen, akkor megvigasztalom a kisöcsémet.”

„Nagypapa azt mondja, hogy Te már akkor is voltál, amikor ő kisfiú volt. Milyen régi vagy?”

„A nyaralás alatt végig esett. Apa nagyon mérges volt, és olyan dolgokat mondott Rólad, amit nem szabad. Remélem, nem fogod bántani. A barátod (nem mondom meg, ki vagyok)”

„Kérlek, küldj nekem egy pónilovat. Eddig még sose kértem semmit. Utánanézhetsz.”

Viccek

A lelkész fia megszerzi a jogosítványt. Odamegy az apjához elkérni az autót:

– Ajánlok egy üzletet – mondja az apja. – Ha levágatod a hajad, viheted a kocsit.

– De annak idején Sámsonnak is hosszú haja volt, Mózesnek és Jézusnak is – próbálkozik a fiú.

„Kedves Isten úr! Jobb lenne, ha az emberek nem jönnének szét olyan könnyen. Rajtam három öltés van, és kaptam injekciót is.”

„Hogy lehet, hogy régen annyi csodát műveltél, most pedig nincs egy se?”

„Ha nekem adod Aladdin lámpáját, bármit Neked adok, amit csak akarsz, kivéve a pénzem és sakk-készletem.”

„Hogyhogy az utóbbi időben nem találtál fel egy új állatot se? Csak a régiek vannak.”

„Kérlek, tegyél még egy ünnepet karácsony és húsvét közé.”

„Lehet, hogy Káin és Ábel nem ölte volna egymást, ha külön szobájuk lett volna. Nálunk ez működik a bátyámmal.”

Julcsi

– Igen, de ők mindenhová gyalog mentek.

A pap és a buszsofőr egyszerre kopogtatnak a mennyország kapuján. Kijön Szent Péter, röviden elbeszélget velük, majd beengedi a buszsofőrt. A pap fölháborodva kérdezi:

– És én? Engem, aki egész életemben Isten szavát hirdettem, nem engedsz be? Hogy lehet ez?

– Hát úgy, hogy amíg te prédikáltál, mindenki aludt. Bezzeg amíg a buszsofőr vezetett, addig mindenki imádkozott!

A teremtés csodálatos gazdagságáról esik szó a hittanórán:

– Tudjátok, gyerekek, ez a gyönyörű világ mindenestől a teremtő Isten munkája: a fák, a virágok, a madarak, az állatok.

A kis Gabi, akit minden érdekel, megkérdezi:

– Tisztelendő atya, a bolhát is a jó Isten teremtette?

– Természetesen, a bolhát is.

A kisfiú elgondolkodik:

– Nem mondom, babramunka lehetett...

Hittanórán:

– Meddig volt Ádám és Éva a Paradicsomban? – kérdezi a tanító néni.

– Őszig – feleli Nórika.

– Miért éppen őszig? – kérdezi a meglepődött tanító néni.

– Mert az alma akkor érik.

A kisbaba keresztelőjén a pap a gyermek nevét kérdezi.

Anya:

– Carlo Jayson Kim Alfred Van Christopher McGoof.

A pap a ministránsnak:

– Kérek még egy kis vizet.

A faluban este kerekezik haza a helyi plébános. Megállítja a rendőr, és így szól hozzá:

– Atyám, ezer forintra büntetem, mert veszélyeztette a közlekedés biztonságát!

– Ugyan, fiam – legyint a pap –, nem történhet nekem semmi bajom, hiszen az őrangyalom állandóan velem van.

– Igen? – mondja a rendőr. – Akkor kétezer forintot kell fizetnie, mert ketten nem ülhetnek egy kerékpáron.

– Miért teremtette Isten utoljára a nőt?

– Nehogy beleszóljon a teremtésbe.

– Hogy hívják az elefántcsontparti focistát?

– Maholka Punki.

– Te, Lajos, hát te meg mitől sántítasz?

– A rövidlátástól.

– Na ne már! Attól, hogy valaki rosszul lát, nem sántíthat!

– Dehogynem! Ha olyan rosszul lát a kocsmában, hogy beleköt egy nála erősebbe.

CHIARA

Un giorno mentre eravamo alla Porziuncola arrivarono due ragazze molto eleganti che chiesero di me: mi portavano dei soldi a nome di Chiara, figlia di Favarone di Assisi.

Conoscevo Chiara di vista, era una ragazza molto bella, più che altro perché aveva uno sguardo sempre tranquillo e che trasmetteva pace, era figlia di un uomo nobile e molto potente di Assisi. Sapevo anche che Chiara già da molto, prima del mio abbraccio con il lebbroso andava di nascosto ad aiutare i più poveri, i lebbrosi, portando loro da mangiare e donando loro quel bellissimo sorriso! Poi mi dissero che Chiara mi voleva incontrare, così fissammo in un boschetto lì vicino, il giorno dopo. Il giorno dopo andai con frate Filippo al luogo fissato e lì c'erano Chiara e la sua amica. Chiara mi disse che era Dio che l'aveva spinta a parlare con me e che aveva fatto a Lui voto di castità: non si sarebbe mai sposata. Era davvero molto Bella questa cosa: anche Chiara come aveva deciso di appartenere totalmente a Dio e di dedicare a Lui tutta la sua vita! Le dissi che secondo me le mancava mai una cosa: sposare Madonna Povertà, cioè lasciare i suoi abiti da ricca, vendere tutto quello che ha e darlo ai poveri, come aveva detto Gesù, e in questo modo presentarsi davanti a Dio. Lì vicino c'era un ruscello, presi in mano un po' d'acqua e dissi a Chiara: "tu sarai, amica mia, come quest'acqua: laverai ferite e dissesterai anime."

PER MEGLIO CAPIRE: Come era Chiara?

1. **una ragazza molto bella** = egy nagyon szép lány
2. **con il sguardo sempre tranquillo** = mindig nyugodt tekintettel
3. **ricca** = gazdag
4. **trasmetteva pace** = békét közvetített/sugárzott
5. **andava ad aiutare i poveri** = ment, hogy segítsen a szegényeken
6. **con bellissimo sorriso** = nagyon szép mosollyal

UN PUO DI GRAMMATICA:**L'aggettivo – A melléknév**

Az olaszban háromféle végződése lehet a melléknévnek.

Vannak **-o végű** hímnemű, **-a végű** nőnemű és **-e végű** hímnemű vagy nőnemű melléknévek. A melléknév nemből és számban megegyezik a főnévvel, amelyre vonatkozik. Mint jelző rendszerint a jelzett szó után áll, főként ha több szótagú.

il sorriso bello - i sorrisi belli

il ragazzo bello - i ragazzi belli

la figlia ricca - le figlie ricche

la ragazza bella - le ragazze belle

Leggi anche tu: <http://canticodellecreature.jimdo.com/sorella-chiara/>

Gabi

Földanya nénénk**Gyümölcsös**

Te tehetsz róla! Igaz, nem tudhattad, hogy ez lesz belőle...Földanya nénénk:)

Gyümölcsöt teremtél, Ferenc! Sokfélét, vegyesen. És látod?! Megmaradtak! Ahogy hitted...

Sokunkat életnek.

Csuhád rongyos zsebébe rejthetted őket, – ha volt ilyen – onnan potyognak ma is. S én nem szégyellem összeszedni őket. Gyűjtögetek s baktatok dagadó zsebekkel.

És várom, hogy gyümölcsöd gyümölcsöt teremjen.

Bennem.

j

Szerkesztés: Ötvös Réka

Tördelés: Nagy Lilla

Korrektúra: Kántor Emese

A címlap illusztrációját rajzolta: Márton Éva

E-mail címünk: kpoverello@yahoo.com